

Til koronautvalget

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Veterinærforeningens innspill til koronautvalgets arbeid

Veterinærforeningen takker for muligheten til å gi innspill til utvalgets arbeid. Veterinærforeningen vil innledningsvis påpeke at våre medlemmer har en viktig rolle i den nasjonale beredskapen mot matbåren smitte, smittsomme sykdommer hos dyr og mot sykdommer som smitter mellom dyr og mennesker, såkalte zoonoser. Veterinærforeningen organiserer majoriteten av norske veterinærer og våre medlemmer jobber med dyrehelse, dyrevelferd, trygg mat og folkehelse- det som kalles *En helse-tankegang*.

Veterinærforeningens innspill med utdypende drøfting finnes under de temaene utvalget ønsket tilbakemeldinger på. Oppsummert er våre hovedbudskap:

- Veterinærer og veterinært utstyr bør bli en del av nasjonal helseberedskap
- Alle veterinærer bør defineres som samfunnskritisk personell
- Dyrevelferd en kritisk samfunnsfunksjon og bør innlemmes i samfunnets beredskapsplaner
- Et tettere samarbeid mellom forvaltningsinstitusjonene og forvaltningsstøtteinstitusjonene innen human og veterinærsektor kan være et avgjørende verktøy for å fremme *En helse-tankegangen*

Balansen og forholdsmessigheten mellom smittetiltak og tiltaksbyrde

Veterinærforeningen deltok aktivt i det innledende koordineringsarbeidet knyttet til rapportering til Helse Sør-Øst, vedrørende tilgjengelig utstyr i veterinære klinikker. Imidlertid er vi ikke kjent med at noen veterinærvirksomheter ute i distriktene ble bedt om å avse smittevernutstyr. Sannsynligvis har ansatte i primærhelse- og hjemmetjeneste manglet munnbind, mens veterinærene stod med full steril oppdekning og jobbet med dyrene.

Ved å kartlegge alle tjenester som benytter denne type utstyr og fordele disse bedre, kunne tiltaksbyrden trolig vært mindre for ansatte i primærhelsetjenesten og hjemmetjenesten, som innledningsvis manglet elementært smittevernutstyr. Veterinærer i Norge, kunne på samme måte som veterinærer i flere land i Europa, også aktivt deltatt inn i vaksineringsarbeidet og på den måten redusert belastningen på vaksinepersonell. Tilsvarende gjelder for distribuering av vaksiner i flytende nitrogen, hvor det finnes et landsdekkende nett av store nitrogendunker med påfyllsrutiner og kvalitetskontroll på plass, som benyttes til distribusjon av frossen oksesæd for kunstig inseminasjon av storfe i hele landet. Veterinærforeningen mener at de nevnte eksempler representerer områder hvor veterinærer kan være en viktig ressurs, og redusere belastningen for annet helsepersonell ved en senere pandemi. Beredskapsplaner bør legge til rette for tenking og koordinering på tvers av sektorer og fagdisipliner i krisesituasjoner. Utstyr i veterinær virksomhet bør bli en del av nasjonal helseberedskap.

Org. nr. 966251808

Postadresse:
Pb. 6781 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse:
Kongensgate 11
0153 Oslo

22 99 46 00
dnn@vetnett.no
www.vetnett.no

Arkvnr: 5.600
21.10.2022

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Positive og/eller negative virkninger knyttet til nasjonale (og ev. lokale) tiltak under pandemien for veterinærforeningens medlemmer

Kun veterinærer som arbeidet med husdyr og hest, samt fiskeri og havbruk, ble definert som samfunnskritisk personell under korona pandemien. Dette medførte en ekstra arbeidsbelastning for mange veterinærer som jobbet med andre dyr og innen andre deler av veterinærbransjen, men som likevel hadde betydning for å opprettholde beredskap og holde samfunnet i gang. Eksempelvis medførte denne snevre definisjonen av samfunnskritisk personell innenfor veterinærstanden, en betydelig innsats utenom ordinær arbeidstid, og mye kreativitet blant smådyrveterinærer for å opprettholde et forsvarlig helsetilbud for våre 1,2 millioner hunder og katter. Kunnskap om drikkevannskvalitet, strålevern, parasittologi, mikrobiologi og zoonoser er andre eksempler hvor veterinær kompetanse kan være avgjørende for å sikre god beredskap gitt ulike krisesenarioer.

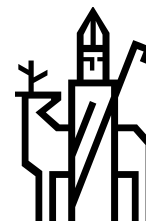
Fra vårt syn vil det derfor være riktig og viktig å definere alle veterinærer som samfunnskritisk personell uavhengig av om de jobber med matproduserende dyr, kjæledyr, kombinert praksis, innen forvaltning, mattrygghet eller andre områder av veterinære kompetanseområder. Veterinærer er formelt sett dyrehelsepersonell, ikke helsepersonell, men mange av våre fagområder er felles med, og av betydning for folkehelsen.

En positiv effekt av pandemien er en bredere generell forståelse for mer bærekraftig produksjon av husdyrfôr basert på norske ressurser, sett i lys av behovet for å sikre og øke vår selvforsyningsgrad innen norsk matproduksjon, og en anerkjennelse av veterinærens rolle og kompetanse innen matproduksjon og forskningsområder som berører dette.

Viktige grep for å få bedre beredskap og krisehåndtering i tiden fremover

Viser til overnevnte drøfting angående samfunnskritisk personell og behovet for å kartlegge og definere hvem som skal defineres under denne kategorien, gitt ulike tilstander som en totalberedskap skal forberede oss på. ***Her mener vi alle veterinærer bør tilhøre gruppen samfunnskritisk personell, og at deres kompetanse i større grad bør benyttes inn i både statlige- og kommunale beredskapsplaner.***

Veterinærer er vant til å øve på utbrudd av smittsomme sykdommer, også de som kan smitte fra dyr til menneske (Munn- og klauvsjuka og Rabies er nyere eksempler på dette). En mer flerfaglig tilnærming i beredskapsplaner og nasjonale øvelser hvor alle relevante sektorer blir involvert bør prioriteres, også når det gjelder pandemier som hovedsakelig rammer mennesker. Et tenkt scenario der hund, katt, produksjonsdyr eller andre dyrearter som lever tett på mennesker er smittebærere, er en relevant problemstilling som bør utredes. En annen krisesituasjon som bør belyses er en eventuell langvarig matkrise, som kan medføre at kjæledyr ikke kan prioriteres. Et viktig spørsmål blir hva slags overordnede planer har vi for håndtering av velferd, og er avlving av alle kjæledyrene et alternativ?

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Avlivningen som ble gjennomført av alle pelsdyr i Danmark under pandemien, kan i så måte stå som et skrekkens eksempel på nye og kompliserte vurderinger som måtte gjøres under stort tidspress. Nærmere i tid er situasjonen med Ukraina som et «tredjeland» og en usikker status knyttet til kjæledyrene som medbringes, med hensyn til både rabies og parasitter som kan smitte til mennesker.

Veterinærforeningen mener det er svært aktuelt at den type problemstillinger som skissert over, og andre mulige situasjoner hvor matproduserende dyr og kjæledyr kan bli involvert, blir grundig drøftet, og følgelig at **dyrevelferd for fremtiden defineres som en kritisk samfunnsfunksjon og innlemmes i samfunnets beredskapsplaner.**

Et tettere samarbeid mellom forvaltningsinstitusjonene og forvaltningsstøtteinstitusjonene innen human og veterinærsektor kan være et avgjørende verktøy for å fremme **Én helse-tankegangen**. Veterinærforeningen anbefaler denne tankegangen styrkes, for å redusere risiko for de nevnte eksempler knyttet til zoonotiske sykdommer og faren for smitteoverføring mellom dyr og mennesker.

Avslutningsvis vil Veterinærforeningen påpeke at det per i dag ikke er en sektorovergripende myndighet som sørger for bred beredskapssamhandling på departementsnivå. Nederst i forvaltningspyramiden står den enkelte kommune relativt alene. Det er spesielt viktig at mindre kommuner med begrensede ressurser til å oppfylle alle oppgaver de er pålagt, tilbys gode veiledningsverktøy for arbeid med komplisert tverrsektoriell beredskapsplanlegging. For å få bedre beredskap understreker foreningen behovet for å øve sammen på kriser som rammer på tvers av sektorer. Nødvendig samhandling på alle områder, fra deling av data, laboratoriekapasitet og øvrig utstyr til håndtering av avlivede dyr, råd til befolkningen, samarbeid lokalt i kommunene mellom kommune- og fastleger og privatpraktiserende veterinærer er fremtidsrettet beredskap.

Den norske veterinærforening deltar gjerne inn i beredskapsarbeid. Veterinærstanden representerer en stor gruppe med bred tverrfaglig kompetanse innen beredskap, og er trent i å håndtere og begrense sykdomsutbrudd, samt arbeide flerfaglig. Et nylig eksempel er samarbeidet mellom Mattilsynet, DyreID (eid av Veterinærforeningen) og privatpraktiserende veterinærer, som på rekordtid utviklet en elektronisk registreringsløsning for å sikre nødvendig merking, registrering, og vaksinerings av alle kjæledyrene som ble tatt med inn i Norge som følge av flyktningkrisen fra Ukraina.

Med vennlig hilsen

Camilla Larsen
Fagsjef

Marie Modal
Generalsekretær